

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului :

pe un an . . . . . 8 coroane
 „ 1/2 „ . . . . . 4 „
 „ 1/4 „ . . . . . 2 „
 Prețul unui număr . . . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil :

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea : Caransebeș, strada Constantin Burdia.

Administrația : Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului : 44.

Manuscripte nu să înapoiază.

Votul pentru toți.

II.

Rar s'a mai abuzat de vr'un proiect de lege pentru a ridica furia poporului contra guvernului, ca și acum cu reforma electorală. S'au adus guvernului învinuirile cele mai cu neputință. A căutat să se infiereze îndeosebi faptul, că guvernul vreă să dea numai votul plural.

Cum am amintit în rândul trecut pluralitatea nu e îndreptată contra naționalităților. Trebuie să fii orb, ca să afirmi așa ceva. Prin pluralitate se are numai scopul, ca și mai departe inteligența și cetățenii, cari în urma averii lor au mai multe interese în țară, ca aceștia să nu fie eschiși dela conducerea țării, s'a avut intenția, ca să n'ajungă ocârmuirea țării în mâinile demagogilor socialiști, cari apoi ar introduce cel mai apăsător tiranism, tiranismul mulțimei.

Fiindcă, dacă luăm pluralitatea, la țară, afară țaranul ungur nu e mai cult, decât al nostru. Se perde prin aceasta, ce e drept, câteva cercuri românești dela oraș, unde ca și la noi oamenii nu s'au îngrijit, ca Românul să învețe carte. Celelalte cercuri rămân românești și pe mai departe. Iar în orașe se poate redobândi majoritatea perdută. Trebuie silință numai și mai multă grijă de popor.

Căci, da, ce reese din multele cifre de statistică publicate cu ocaziunea discuțiunei reformei electorale? Reese apriat, că porecliții fruntași ai noștrii

de până acum nu s'au interesat de partea culturală a poporului, n'au căutat să-l scoată din întunerecul neștiinței. Să ne aducem aminte faptul proaspăt în memorie, când foile poreclite naționaliste, precum și consistorul de aici au căutat să zădărniciască ridicarea unui gimnaziu în Caransebeș.

Din cifrele publicate rezultă, că în patria noastră noi, Românii, avem mai mulți *analfabeți*, oameni, cari, cari nu știu scrie și citi. Toate neamurile din această patrie stau mai bine. Iată deci, cum nu s'au îngrijit acești, cari se bat pe pept, că-s fruntași, de școala românească.

Legea pentru reforma electorală va fi cel puțin o împintinare spre cultură. Suntem siliți, ca să ne învățăm poporul să scrie și să citiască. Și cu străduință se poate ajunge aceasta încă până la noile alegeri.

Asociațiunile noastre culturale puse pe muncă! Și așa până acum atât de puțin au lucrat pentru poporul, ale cărui interese ar trebui să le serviască în prima linie. Aranjeze-se în fiecă sat cursuri de scris-cetit. Pedagogii noștrii afle metoda cel mai potrivit și să ne scoată neamul din rușinea, în care suntem.

În felul acesta reforma electorală va avea pentru noi binefaceri culturale.

E ceasul al unsprezecelea, ca să nu fie lipsit de cultură, bunul, inteligentul nostru popor. Și atunci proporția alegătorilor nu poate fi micșorată.

Alegerea de episcop.

Părintele arhimandrit Filaret Musta e ales cu 41 voturi.

Trecut-a și alegerea de episcop, cu mult mai în liniște, de cum se credea. Nu fu nici o efuziune de sentimente. Strigătele de „să trăiască“, când din potcapul ajuns urnă se scoate bila cu ori fără nume (buletin în jargonul stricat al corespondentului *Tribunei*, doar în limba comună buletin e cu totul altceva), au fost numai niște artificii bune pentru a ascunde lipsa sentimentului. Trebuie să recunoaștem, că n'a fost însuflețire și aceasta de sigur, fiindcă era naintea fiecărui deputat, ori ascultător evident, că ales va fi cunoscutul arhimandrit Filaret *Musta*, despre care prin o împrejurare mistic de fericită pentru locu-i de ubicațiune, nu s'au auzit vorbe rele.

Scânteia însuflețirii, e îndeobște cunoscut, scapără numai, când se dă vr'o luptă, când e întrecere pentru ajungerea unui ideal. Voturile date părintelui protosinghel *dr. Olariu* au fost mai mult un omagiu pentru bărbatul, care mai mult s'a distins la noi pe terenul literar bisericesc și a rămas neatins de nămolul, în care s'a sbuciumat viața bisericianilor de aici, viață plină de intrigi meschine și murdării personale.

Despre altceva e însă vorba.

S'a publicat cu ocaziunea alegerii, ca să ne păzim autonomia, care e concrescută.

Izvorul cel mai ieftin de cumpărare din întreagă Ungaria-de-sud este la **Grünberger S. Géza, Karánsebes** Strada principală, față'n față cu bis. rom. cat. — Telefon Nr. 29.

Cel mai mare asortiment și alegere în toate soiurile de haine bărbătești și femeiești, gata, precum: pardisiuri, ghete, pălării, precum și alte feluri de articole de modă. — Băieții de școală pot fi îmbrăcați extraordinar de ieftin din cap până'n picioare. — Prin o încercare de cumpărare se poate convinge fiecare de ieftinătatea dela susnumita firmă. — Pentru fiecare anotimp sosesc cele mai moderne novități.

Păzită va fi autonomia numai atunci, când se va evita orice zguduire, atunci, când *legea* se execută.

Aşa va fi? Vom vedea!

* * *

O alegere de episcop e ceva maiestatic, plin de gravitatea impusă prin solemnitatea momentului.

În acest caz e bagatelizare a solemnului act a aclama o bilă albă.

Înțeleptul episcop însă nu a permis aceasta și a îndrumat la ordine pe dl Braniște, care în acest fel s'a vârât în o incosecvență. Fiindcă de altcum în stilu-i drapelat fără draperii a lăudat pe cel ales.

De ce a aclamat atunci bila albă?

* * *

Dacă nu era dl Ionescu, se făcea o greșală. Dumnealui însă n'a permis să se comită.

Căci dacă la alegerile protopresbiterale se face verificarea noilor membrii sub președința comisarului consistorial, cum s'ar putea, ca fiind în sinod o față sfântă de episcop, iar sinodul să fie condus de un dignitar mai mic în rang?

Anomalia și analogia a observat-o și accentuat-o și deputatul Brediceanu.

Fără spiritul așger al dlui Ionescu, va să zică, să făcea o greșală.

* * *

Deputatul Brediceanu a vorbit frumos despre fericitul în domnul episcop, Nic. *Popea*, care a avut atâtea calități frumoase, câte rar aduce un *ales* diecesei sale.

Și dacă nu o făcea el, trebuia să o facă altul, fiindcă regretatul episcop a fost bărbat de talia morală și intelectuală uriașă, la care și a ținti numai e un merit pentru urmaș.

Dar *în viață* tocmai Lugojenii au cântit mai mult contra episcopului, pe care azi toată suflarea românească îl regretă.

...Și episcopul *Popea* a fost un om mare și înainte de moarte!

* * *

Urmașul lui ales nu și-a ținut încă vorbirea de program, după cum fiecine a așteptat. Putem crede firește, că a rezervat această surpriză pentru instalare.

De emoție prea mare abiă rosti câteva „mulțumesc“ alegătorilor mai mult, or mai puțin neînsuflețiți.

* * *

Actul alegerii fu, cum urmează:

Sâmbătă seara la 7 ore s'a făcut priveghere. În aceiaș seară a sosit la noi episcopul Aradului, însoțit de dl dr. Tr. Putici, protopop în Timișoara, protopopul Șiriei Mihai Lucața și referentul școlar dr. G. *Ciuhandu*, diacon personal al episcopului.

Deputații însă, cea mai mare parte erau la *Pomul verde*, unde de toate vor fi discutat, numai de episcopie nu. Apatia se vede pe toate fețele. Eră interesant a observa atâtea grupuri înșirându-se pela feluritele mese și ți-se părea bizar gândul, că atâtea fracțiuni separate, mâne vor trebui să fie în-suflețite de un singur ideal: binele și fericirea unei dieceze și liniștea sufletească a atâtor sute mii de credincioși.

Ziua alegerii

a fost o Duminică tot așa de pestriță, cum sunt toate Duminicile de monotone în Caransebeș. Pe străzi bat la ochi numai multele reverenzi. Incolo lumea, ce merge și vine din piață, muncitorimea discutând cu țigările în gură pela răspântii. Lipsește decorul unei zile atât de mari, lipsește românia din tracturi, lipsește maiestatea, ce *trebuie* să fie la alegerea unui episcop. Par'că alegerea ar fi o chestie privată a deputaților sinodali.

Slujba dumnezească s'a început la 9 ore. A pontificat episcopul Aradului cu ilustră asistență. Dar cântările noastre bisericesti sunt atât de frumoase, feeria serviciului divin atât de contemplativă, încât fără să observi sosi ora 12, când se sfârși slujba dumnezească.

În încăperea aceleș biserici cateerale decurge alegerea.

P. S. Sa dl Episcop Ioan I. Papp adresează sinodului următoarele cuvinte:

Venerabile Sinod eparhial!

Domnilor deputați!

Prin literile sale ddo Sibiu la 23 August a. c. Nr. 270 Metr., Escelența Sa Înalt-preasfințitul nostru metropolit Ioan Mețianu m'a onorat cu încrederea de a-l suplini în conducerea Veneratului Sinod, convocat pe

FOIȚA.

ÎN CIMITIR.

— Impresii. —

Un vânt rece de toamnă desprinde rând pe rând frunzele îngălbenite ale copacilor troenindu-le pe cărări, spre a fi călcate de trecători. Florile ofilite de brumă șoptesc trist un cântec a pustiu, un cântec duios, tainic, venit din altă lume. Salcia cu ramurile sale plecate, jalnice murmură o poveste de demult. În clopotnița bisericii un vuet ascuns, tâmpit, venit par'că din lumea ființelor supranaturale, îți trimite un fior de ghiață. Incolo liniște de moarte și negru pustiu. Pe aripile vântului vine din depărtare o melodie în cuvinte frânte și trăgănătoare. Din când în când se poate deosebi voci mistice din șoaptele vântului.

Cine n'are dor pe vale...

Cuprins de-o simțire tristă, de-o simțire ascunsă, tainică m'am așezat pe o bancă îngropându-mi fața în palme și gându-mi pribeag e dus de undele vântului departe în trecut. Ca o icoană vie în colori vesele îmi reapare copilăria, acea epocă a zburdălniciei, de bine și de rău și părtașii tuturor pretenii năzdrăvăniilor copilărești.

Mă văd apoi singur, izolat de toți amicii prin alte lumi depărtate, înconjurat de fețe străine cu cari nici odată nu m'am putut împrieteni.

După mulți ani i-am mai întâlnit de câteva ori pe foștii mei tovarăși, dar nu mai erau ei acei copii zburdălnici. Cu fețele serioase de oameni maturi mă priveau ca pe un străin și buzele lor se sfieau a-mi vorbi. Vermele vremii le-a ros iubirea copilărească din inima lor.

Nu i-am mai văzut. Valurile sorții i-au aruncat departe... departe și cuprinși de vârtejul vieții s'au înstrăinat cu totul.

Am fost luat de vârtejul lumii. Valurile luptei pentru existență ni-au apucat și după zbuțum de ani am fost azvârlit de stânca nimiciei. Am cunoscut această lume dominată de patima mării și a banilor, copleșită cu totul de rele... invidie... ură... prigonirea celor mici. Pe bani se face totul și fără bani nimic. Ademeniri, tradări pe toată linia, fețe false la tot pașul... nimic sincer... nimic adevărat. Să înghite om pe om. În învălmășala, în chaosul acesta nu se cruță nimic, se calcă în picioare, se profanează și ce avem mai sfânt.

O tu om!... Verme sugător!... Ce folos de toate luptele tale? Ce folos de avere și

de mărire? Nimicuri... nimicuri și... iar nimicuri! Rând pe rând vom veni sub această glie rece și uitați de lume ne vom preface noi înșine suc vermilor pământului. Și ce ne-a rămas?... Din mărirea noastră ne-am ales cu o cruce de lemn la cap, din averi cu un ban în mână și din palate cu casa cea de 3 coți.

Și cine știe aflate-va cine-va să pună o sărutare pe piatra rece a mormântului, să murmure o rugăciune, sau să verse o lacrimă de părere de rău?... Nu, căci cât ai trăit n'ai făcut nimic! Mușchiul, acel prieten al pustiuului și al uitării te va acoperi pe vecie. Ba poate și de aci vei fi scos să faci loc altui nenorocit și pulberea în care te-ai prefăcut, va fi aruncată de vânt departe pe drumuri.

Sborul apropiat al unui liliac mă face să tresar. Soarele asfințise de mult și umbrele sinistre ale sării încet neobservate acoperiseră pământul. Copacii legănați de vânt păreau niște umbre uriașe din altă lume. O buhă deșteptată de sosirea serii se repede spre tufișul din apropiere. În liniștea pustie răsună glasul cobitor al unei cucuveici...

... E foarte pustiu.

Ion.

MOBILE de tot felul, mare asortiment cu prețuri moderate
se află la **George Frohnmeier**, măsar

DEPOSIT :

Caransebes, Str. Principala
în Casa Diecezana

ziua de astăzi la ședința extraordinară în scopul alegerii de episcop pentru scaunul acum vacant al acestei dieceze.

Când în calitatea mea de mandataru metropolitan ocup acest scaun prezidial, o datorință mi-se impune nainte de toate, o datorință pe cât de tristă pe atât și de dureră: de a anunța Veneratului Sinod în mod oficial trecerea la cele eterne a meritosului episcop al acestei dieceze, acum de pie memorie Nicolae Popea, care atât în viața sa, prin activitatea sa rodnică și bine-aprețiată de toți, cât și prin testamentul ce a lăsat la îndepărtarea sa dintre noi, ni-a dat probe vorbitoare despre aceea, că a fost pururea conștiu de datorința poziției sale de arhieru, deci vrednic următoriu al apostolilor Domnului, care n'a iubit pe tată și pe mamă, nici pe frați și pe surori mai mult, decât ce și-a iubit neamul și biserica sa națională, care la vreme potrivită i-a și făcut loc între ierarhii săi.

De acestea sentimente condus, am convingerea firmă, că Veneratul Sinod va veni cu mine de acord, ca la acest loc să dăm expresiune condolenței noastre profunde pentru pierderea acestui distins bărbat al bisericii și neamului nostru, și deodată cu aceasta să ne înălțăm cugetele la Dumnezeu, visticșul bunătăților și să-i cerem, ca meritosului și de toți veneratului ierarh Nicolae Popea să-i dea odihna și fericirea eternă. În veci amintirea lui.

Am atins acest moment, Venerabile Sinod! nu numai pentru a da tributul venerației noastre memoriei în Domnul fericitului arhieru, dar și pentru a înlesni generațiunilor viitoare cunoașterea incidentului, care a provocat luarea demersurilor din partea factorilor competenți pentru convocarea ședinței extraordinare de astăzi.

Întruniți acum, precum am accentuat la început, pentru alegerea de episcop în scaunul vacant al acestei dieceze, trebuie să ne dăm samă, că ne-am întrunit pentru exercitarea unuia dintre celea mai frumoase și mai cardinale ale bisericii noastre, garantate prin ss. canoane și prin legea ei fundamentală, iar cât de însemnat este acest drept autonom pentru viața și dezvoltarea noastră ca și biserica creștină, vom înțelege și apreția după cuviință numai așa, dacă vom face asemănare între prezent și trecutul nu tocmai îndepărtat, trecut de îndelungate retriște, când credincioșii bisericii noastre, lipsiți de drepturile bisericii apostolice sinodale, erau reduși numai la datorințe, fără să li-se recunoască nici cel mai mic drept de conlucrare în administrarea și conducerea afacerilor lor bisericesti.

Dându-ne însă samă de deosebirea dintre timpul de restriște și dintre dreptul autonom de acum al bisericii noastre, care admite și asigură tuturor elementelor ei constitutive dreptul de conlucrare în toate afacerile bisericesti începând dela parohie până sus la metropolie; dându-ne samă și de aceea, că pe baza acestui drept ne-am întrunit și stăm și acum în acest Sinod, — nu numai nu putem nesocoti greutățile, cu cari ni s'au recâștigat acest drept de viață constituțională, ci din contra cugetându-ne la ele, ni-se impune datorința de a fi totdeauna și astfel și acum mulțumitori către toți factorii, cari au

sprijinit biserica noastră vie întru recâștigarea moștenirii sale drepte.

„Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, sari v'au grăit voaună cuvântul lui Dumnezeu“ scrie apostolul neamurilor în cartea către Evrei cap. 13 v. 7 și aceste cuvinte să ne servească și nouă de îndemn pentru a-ne aduce totdeauna și acum aminte de marele Andreiu, metropolitul de odinioară al bisericii din provincia noastră mitropolitană, carele cu mână tare și cu braț înalt a lucrat cu zăl apostolesc pentru desrobirea drepturilor bisericii noastre și ni-a esoperat constituțiunea, care ca un far luminos ne arată calea spre naintare și întărire și care nu numai admite, dar ne și impune exercitarea drepturilor constituționale, cum este și alegerea de episcop, în cadrul legii pozitive.

De asemenea să ne aducem aminte cu respectul cuvenit și să exprimăm mulțumita noastră și înaltului Guvern al iubitei noastre patrii, care, cu bunavoința ce caracterizează Guvernul unui stat constituțional, a sprijinit biserica noastră în recâștigarea drepturilor ei de biserică autonomă. Dar mai pre sus de toate să ne aducem aminte cu supunere omagială și să exprimăm profunda și calduroasa noastră mulțumită Majestății Sale cesaree și apostolice regești, preagrațiosului nostru Domnitoriu Francisc Iosif I, care în nemărginita Sa bunătate față cu poporul ortodox român, pururea credincios Tronului, Patriei și legilor țării, s'a îndurat preagrațios a luă biserica noastră ortodoxă română sub înaltul și părintescul Său scut și prin preainalta și preagrațioasa întărire a Statutului nostru organic i-a asigurat existența și dezvoltarea liberă spre ajungerea scopurilor ei divine în cadrul autonomiei sale și a legilor Statului.

Să-i cerem deci dela Domnul încă mulți ani de guvernare pacinică spre fericirea popoarelor sale. (Vii aplauze).

Am atins și repetez, că este frumos și plin de mângâiere dreptul autonom al bisericii nostre. Dar oricât de frumos și exențial, oricât de cardinal este acest drept, un lucru să nu-l perdem din vedere, că acest drept în sine nu este și însuși scopul, ci el este numai un mijloc la ajungerea scopului, care este dezvoltarea și întărirea bisericii noastre naționale pe bazele ei canonice. Dar tocmai că acesta este scopul, astăzi ni-se impune mai mult ca ori și când, că întru exercitarea acestui drept să fim cu multă înțelepciune și serioasă cumpenire și această nu numai pentru ca să ne putem folosi de el neconturbați, dar și pentru a-l putea lăsa moștenire dreaptă, întreg și neștirbit, urmașilor noștri spre binele și fericirea bisericii vii, a clerului și poporului pe care-l reprezentăm, și de asemenea și spre binele și fericirea iubitei noastre patrii, a cărei cetățeni credincioșii suntem cu toții.

Ca să putem păzi acest așezământ de lege, datori suntem să ne dăm samă, că tăria și puterea noastră de viață n'a stat și nu stă nici în numărul nostru mare ori mic și nici în bogăția ori sărăcia noastră schimbătoare și trecătoare, ci a stat și stă în păzirea și observarea legii, prin care ne-am afirmat în tot trecutul nostru de un popor de ordine.

De asemenea trebuie să ne dăm samă, că puterea și tăria noastră de viață și des-

voltare a stat și stă în conlucrarea noastră armonică spre ajungerea scopului măreț: de a păzi unitatea credinții întru legătura păcii și a dragostei creștine.

Asemenea conlucrare se așteaptă dela noi în toate zilele vieții, dar deosebi acum, când privirile din lăuntru și din afară sunt ațintite asupra noastră, așteptând cu nerăbdare, fiecare după inima sa, să vază și auză cum se folosește Veneratul Sinod de dreptul său autonom și cum folosește unul fiește carele dintre membrii lui talentul ce i s'a încredințat, adică mandatul ce a primit dela biserice vie, clerul și poporul, pe care este chemat a-l reprezenta în aceasta venerabilă adunare.

Venerabile Sinod!

Deși am convingerea că Veneratul Sinod, în genere și fieștecare deputat în special este conștiu de drepturile și datorințele sale, precum și de răspunderea ce are fiecare naintea lui Dumnezeu, a prezentului și posternității despre cum își va valora votul său, totuși în vederea că noi în tot trecutul nostru numai în biserică și prin biserică ne-am susținut și dezvoltat; — după ce am și aceea convingere, că fiește care deputat știe stările actuale și trebuințele diecezei, — pe lângă asigurarea din parte-mi de a lăsa fieștecărui libera manifestare a convingerii sale, îndemnat mă aflu a da expresiune dorinței mele și a ruga pe toți și pe fiecare domn deputat în special, ca la actul important, pentru a căruia îndeplinire ne-am întrunit în acest Sinod, să aibă în vedere special numai și numai binele bisericii, pentru-că biserica ne este tăria și mângâierea noastră, și alegerea ce ne stă înaintea să o săvârșim în dragoste frățască, bună înțelegere și întru یرica lui Dumnezeu, și aceasta nu numai pentru a feri dieceza de sguduiuri prin valuri de luptă electorală, ci și pentru a avea cât mai curând pe capul încoronat al acestei dieceze, a căruia necesitate au constatat-o factorii competenți prin însași convocarea grabnică a acestui Sinod electoral.

După toate acestea, înălțând de nou ochii cugetului meu la D-zeu Tatăl îndurărilor, și rugându-l să ne trimită într'u ajutor duhul înțelepciunii, al înțelegerii și al sfatului său celui mare, ca astfel rezultatul alegerii să fie după voia Lui și să afle bună primire și la factorii legalmente chemați a se pronunța în cauză, — declar ședința acestui Sinod extraordinar, convocată pe ziua de astăzi în scopul alegerii de episcop, de deschisă.

De față sunt deputații din cler în număr complet: Andreiu Ghidiu, dr. George Popovici, dr. I. Tr. Badescu, Sebastian Olariu, Antoniu Anghel, Ioan Pepa, Nicolae Stoaia, Ioan Pinciu, Luca Lazarescu, Traian Oprea, Sofronie Avramescu, Filip Adam, Alex. P. Popovici, dr. Petru Barbu, Iosif Ieremia, Filaret Musta, dr. Iosif Olariu, Mihaiu Popovici, Dimitrie Bogoevici și Trifon Miclea, iar mireni: dr. Constantin Popasu, dr. Petru Mladen, Coriolan Brediceanu, dr. Stefan Petroviciu, dr. Dimitrie Florescu, Titu Hațeg, dr. Iosif Popoviciu, Alexiu Onișiu, dr. Octavian Popescu, Baron G. Duca de Cadar, Ioan Marcu, George Szerb, dr. Dimitrie Cioloca, George Breban, Ioan Gruescu, dr. George Dobrin, Ioan Crăciunel, dr. Petru Zepeneag, dr. Octavian

Proștean, dr. Aurel Novac, dr. Iuliu Tămășel, dr. Ioan Manguica, Petru Corcan, Ilie Trăilă, dr. Ioan Nedelcu, Ioan Budințian, George Jianu, dr. Aurel Oprea, dr. Cornel Petric, Patriciu Drăgălina, Constantin Burdia, dr. Valeriu Olariu, dr. Nicolae Ionescu, dr. Victor Nemoian, dr. Mihail Bradicean, Nicolae Marin, dr. Ioan Sirbu, dr. George Miclea.

Se acordă concediul cerut dnilor dr. Al. de Mocsonyi și dr. P. Penția.

Vorbirei P. S. Sale dlui Episcop, președinte al sinodului electoral, îi răspunde dl C. Brediceanu în următoarele cuvinte:

Cuvintele arhieresti ale Preasfântului Domn Episcop și președinte al acestui Sinod, au căzut ca stropii de roauă binefăcătoare și răcoritoare pe inimile și sufletele noastre pline de iubire către biserica noastră dreptmăritoare ortodoxă.

Antecesorii nostri au luptat prin secolii pentru câștigarea autonomiei bisericii noastre și în luptele lor au îndurat grele suferințe, dar istoria bisericii noastre nedespărțită de națiunea noastră românească dovedește, că am fost vrednici de frumoasa constituțiune bisericească; sunt puține drepturile constituționale, folosindu-ne totdeauna conștientos de acelea și așa și în fața actului alegerii de episcop pentru dieceza noastră a Caransebeșului, vom da dovadă, că numai conduși de binele și adevăratele interese ale bisericii ne vom da voturile noastre. Așteptăm și suntem siguri, că votul ven. Sinod va fi respectat în prima linie de factorii puși în fruntea bisericii tot pentru ridicarea vazei bisericii noastre și a autonomiei ei.

În aceste se cuprind ilustrisime dle Episcop convingerile noastre în acest moment solemn și de aceea dăm expresiune mulțumitei noastre profunde Excelenței Sale dlui Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu pentru îngrijirea înțeleaptă arătată prin convocarea grabnică a acestui Sinod electoral, mulțumim și Ilustrității Tale pentru dragostea dovedită, binevoind a ne onora cu conducerea acestui Sinod.

Cuvinese să eternizăm memoria repositului Episcop N. Popea ale cărui intențiuni bune, caracter firm, devotament către biserică, iubire de națiune, toată suflarea, tot creștinul și tot Românul le-a recunoscut și din neam în neam se va preamări, a cărui marinositate a caracterizat-o în cuvinte elogioase și pline de pietate și Preasfântia Sa, accentuând marea fundațiune, care a lăsat-o răposatul în Domnul pentru biserică și națiune.

E mare acea fundațiune, care cuprinde truda și cruțarea unui episcop mare, dar și fără fundațiunea lăsată de pomenire bisericii și națiunii, amintirea și venerațiunea episcopului Nicolae Popea în veci va rămâne.

Fac deci ven. Sinod propunerea ca:

Să se exprime mulțumită protocolară Înnalt Preasfântului Domn arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu și Preasfântului Domn episcop Ioan I. Papp.

Propun mai departe ca cuvântarea Ilustrității Sale să se eternizeze, luându-se din cuvânt în cuvânt în protocolului Sinodului prezent și în fine ca Sinodul electoral să-și exprime condolența adânc simțită pentru pierderea Arhierelui Nicolae Popea.

Vorbirea dlui Cariolan Brediceanu, încă se introduce textual în procesul-verbal.

Să încinge apoi discuția, sub președința cui să se facă verificarea noilor membri ai sinodului. La lămurile date de dr. Nicolae Ionescu, se decide ca de asemenea sub președința P. S. Sale, ceace se întâmplă verificându-se cei doi deputați sinodali.

Se începe votarea. Unul câte unul deputații își ascund în urna improvizată bila cu numele candidatului.

Vine vremea iritației celei mai mari. Rând pe rând se scot bilele. Prima bilă e pentru dr. *Iosif Olariu*. Lugojenii înmărmuresc. *Ciracul* de îndărătul episcopului schimbă la fețe. la a doua se mai liniștește și ceata protopopilor, e a lui Filaret *Musta*. Bilele se scot, iar deputații și poporul strâns aclamează cu pe cei aleși. Dl Braniște aclamează „să trăiască“ o bilă albă. Un murmur de nemulțămire scutură pe cei de față, iar P. S. Sa episcopul se vede îndemnat a-l îndrumă la ordine. *In fine arhimandritul Filaret Musta are 41, iar protosingelul dr. Iosif Olariu 13 voturi.*

P. S. Sa Dl Episcop anunță rezultatul proclamă ales episcop al diecezei Caransebeșului pe I. P. C. Sa părintele arhimandrit Filaret *Musta*. I. P. C. Sa mișcat abia poate răspunde P. S. Sale eppiscopului și emoția i se oprește în mai mulți, mulțămind supușilor Sinodului care l'a învrednicit de încrederea sa.

Pentru verificarea protocolului de azi, Înnaltul presidiu roagă pe domni deputați, ca la 5 ore să se prezente în reședința episcopescă. Cu cuvinte pline de dragoste creștinească P. S. Sa încheie sinodul eparhial.

În urmă deputatul Ioan Budințian mulțamește P. S. Sale pentru osteneală și cuvintele îmbărbătătoare ce le-a adresat membrilor sinodali.

Filaret *Musta*.

Prea Cuvioșia Sa părintele Arhimandrit *Filaret Musta* este cel mai de demult în serviciul diecezei noastre. A lucrat în continuu, liniștit, fără zgomot și reclame în cercul său de activitate.

Născut din familie preotească în 20 Martie 1839, a primit în s. botez numele Filip. Tatăl său Adam, de origine din Răcădăia, era pe atunci capelan în Văliug, — fostul comitat al Cărașului — iară mama sa Ruja, a fost fica parohului din Văliug Dimitrie Dobromirescu, de origine din Dubova, fostul confiniu militar. Moșul său, parohul Dimitrie Dobromirescu, s'a îngrijit mult pentru creșterea nepotului său Filip.

După ce a terminat clasele gimnaziale în Beiuș și a studiat drepurile la academia din Debrețin, iar apoi teologia în Caransebeș, fericitul episcop Ioan Popasu l-a trimis pentru continuarea studiilor teologice la Universitatea din Lipsca, de unde întorcându-se a fost aplicat ca profesor la institutul teologic cu începutul anului școlar 1870/1, cu salar de 399 fl, ce să primiă atunci dela Vârșăț; nu mult după aceea a fost încredințat și cu conducerea oficiului de diriginte

al institului teologic. În aceste două calități a rămas până la 1 Septembrie 1888.

În 21 Noembrie 1871 a fost hirotont în biserica catedrală prin fericitul Episcop Ioan Popasu întru diacon, iar în 16 Aprilie 1872 în ziua sântelor Paști a fost hirotosit de protodiacon; în 9 Mai 1874 la Înălțarea Domnului a fost hirotont întru presbiter, iar în 13 Aprilie 1875 ziua sântelor Paști, — după ce în 4 Februarie 1875 a fost tuns de monah în mănăstirea Hodoș-Bodrogului prin arhimandritul Corneliu Jivcovicu, primind numele monahal Filaret — a fost hirotosit de fericitul Episcop Ioan Popasu de protosingel.

În 25 Decembrie 1891, Episcopul Nicolae Popea l-a hirotosit de arhimandrit, iar în 23 Aprilie 1902 l-a numit Vicar episcopesc.

În primăvara anului 1871 fu ales prin Sinodul eparhial de asesor onorar la senatul școlar, iar în 23 Noembrie 1871 numit referent substituit la senatul bisericesc. În 1873 abzicând de asesoratul la senatul școlar, fu ales asesor onorar la senatul bisericesc; iar în toamna anului 1881 fu ales prin Congresul național-bisericesc asesor ordinar în senatul bisericesc al Conzistoriului metropolitan. În anul 1886 este ales asesor ordinar salarizat în senatul bisericesc al Conzistoriului nostru diecezan.

Dela intrarea în serviciul bisericeii, fără întrerupere este membru al sinodului eparhial ca deputat preoțesc, iar dela 1881 începând deputat preoțesc la Congresul național bisericesc.

Dela împreunarea comitatelor Severin și Căraș începând este membru ales al congregațiunii comitatene, iar doi ani a fost membru al comitetului administrativ al comitetului Căraș-Severin.

În calitatea sa de asesor ordinar al senatului bisericesc a condus în 1889 în senatul Statului organic §. 118 ca președinte al Conzistoriului diecezan, dieceza noastră dela reposarea fericitului Episcop Ioan Popasu până la întronizarea Episcopului Nicolae Popea, întâmplată în Iulie 1889 (Februarie — Iunie 1889).

Activitatea Prea Cuvioșiei Sale este tuturor prea bine cunoscută și nu e necesitate a o desfășura aici mai pe larg.

Cunoștințele solide ce le posedă, caracterul firm ce îl înfrumusețează, viața cum-pătată și nepătată ce-l distinge, i-au câștigat stîmă sinceră a tuturor bărbaților de bine și a fruntașilor diecezei noastre. Și acestei împrejurări este a să atribui, că în 1891 fiind sinodul eparhial întrunit s'a prezentat o deputațiune a deputaților sinodali la Episcopul diecezan Nicolae Popea cu rugarea, ca în considerarea meritelor trecutului și calităților personale ale Prea Cuvioșiei Sale să binevoască a-l promova la rangul de arhimandrit, ceace urmând în ziua Nașterii Domnului din 1891, deputații sinodali l-au surprins cu o cruce cu lanț de aur foarte frumoasă.

Acestei împrejurări este a se atrebu și faptul, că în ședința ultimă a sinodului eparhial din anul 1902 comunicând Episcopul diecezan sinodului eparhial, că numește pe Prea Cuvioșia Sa vicar episcopesc, deputații sinodali au fost foarte plăcut atinși, și dacă a fost ceva ce a produs regrete, a fost, că

fiind în ședința ultimă nu să puteau face manifestațiunile dorite, căci, după cum s'a exprimat un domn deputat: Am așteptat aceasta de mult, și totuș ne-a aflat așa de nepregătiți.

II. Sa dl deputat C. Burdia între alegători.

Rând pe rând a cutreerat Ilustritatea Sa dl Constantin *Burdia* toate comunele din cercul său, unde pretutindenea a fost primit de alegătorii săi cu sinceră însuflețire.

Marția trecută și-a ținut darea de seamă în frunțașă comună Teregova, unde poporul de mult doriă să-și audă și vadă deputatul în mijlocul lor.

Drumul până la Teregova a fost o cale triumfală. Din Caransebeș a plecat însoțit de directorul silvanal *Bălaș* și forestierul-secretar *Vasile Mariția*.

La *Slatina* și *Sadova-veche* fură întâmpinați de poporul celor două sate în frunte cu inteligența.

Îndeosebi impunătoare a fost întâmpinarea dela Armeniș, unde în fruntea comunei, ce ieșise cu mic cu mare cu muzica la gară, în cuvinte alese îi întâmpină preotul *Ilie Pepa* bineventând pe Ilustritatea Sa.

În dreptul comunei Rusca fu primit de poporul din Rusca și Feneș, în frunte cu preoții.

Iar adunarea poporală dela Teregova, în cadrul căreia își dădă seamă de activitatea sa ilustrul nostru deputat, fû impozantă. Vorbitorii adunării fură preoții *Șandru* și *Nemoian*, precum și frunțașul țăran *Paica* din Teregova. Au fost reprezentate comunele din jurul cel mai depărtat.

În alese cuvinte desluși iubitul deputat alegătorilor săi situația politică. Fiece propoziție îi eră subliniată de vii „să trăiască“.

După adunare fû banchet în cinstea deputatului, la care banchet a luat parte întregă inteligența.

Pe povârniș.

În biserică ceartă, în școală lipsă totală de însuflețire, în viața socială intrigi, calumnii, acte de răsbunare. Și nici nu se poate altcum, când în viața noastră publică nu se respectă nici o autoritate, ci se lucră totul numai din interese; nu odată ai drăguța priveliște, cum oameni prin lingușiri, în multe cazuri prin legături familiare se avântă la rolul de *conducători*, ear' nația recunoscătoare îi așează pe la vre-o instituțiune în speranță,

că vor munci. Dar munca lor e a lovi în dreapta și în stânga, a arunca calumnii asupra oamenilor cinstiți, îmbătrâniți în muncă serioasă, ei lovesc în tot ce le stă în cale, și ce ar putea să le fie neplăcut în calea lor.

Rolul acesta îl duc în timpul din urmă Octavian Goga poetul, și Octavian Tăslăuanu, impresarul său literar, spiritul rău al poetului, iubit altcum de toată lumea, Prin legături *familiale* s'a ajuns la *Asociațiune*, în calitate de secretari, de unde apoi își împart săgețile lor contra celor, ce nu le convine. Dau pe teribili în credința, că oamenii se vor da în lături, ear' ei vor ajunge sus sus, și din olimp vor dispune după plac de poporul românesc.

Pe dl Tăslăuanu îl cunoaștem deja din scrisele sale. Dl Popoviciu l'a redus la adevărata sa valoare. Am văzut, cum acesta se avântase cu gândul de a formă în Ardeal o stăpânire a sa proprie, ba în mintea sa fantastică și destinase persoanele pentru diferitele posturi.

În timpul din urmă în toate discuțiile îl bagă și pe poetul Goga, care în acest fel s'a pus în ceartă cu toată lumea românească. Și în acest rol nepoetic, gingașa făptură e îndrăzneată, pentru că are la spate pe dl Cosma, directorul „*Albinei*“.

Și a dat însă de oameni. Este aspru atins din toate părțile și în discuția sa ce poartă, tot mai mult ese la iveală adevărul accentuat atât de mult de noi, că instituțiunile noastre, susținute din sudoarea poporului românesc, nu-i permis a le pune în serviciul clicelor. Dl Oct. Goga s'a luat la ceartă și cu „*Telegraful Român*“, care însă îi dă o binemeritată lecție. Ca și cetitorii noștri să fie în curat cu certăreții și cu cei de felul lui, vom reproduce unele altele din „*Tel. Rom.*“ organul metropolitului. După ce se arată, ca la *Asociațiune* dl secretar nu își prea face datorința, iată ce ne spune „*Telegraful Român*“ despre rolul ingrât, ce cu atâta neprecauție l-a luat gingașul poet:

Iar acuma vom împărtăși cetitorilor noștri unele lucruri, pentru că să-și poată face judecată clară asupra atitudinii domnului O. Goga față de noi. Avem să le spunem, că supărarea dlui Goga și a celor ce stau la spatele dsale datează de mult, decând comisiunea administrativă a tipografiei arhidiecezane nu a voit să cumpere pe preț foarte bun tipografia „*Luceafărului*“, adusă din Budapesta la Sibiiu. Sigur, că comisiunea și-a avut motivele sale, pentru cari nu a legat această afacere, rentabilă numai pentru domnul Goga.

Supărarea s'a potențat apoi, când prietinelor dlui Goga nu li-a succes să schimbe foaia noastră în foaie curat bisericească, lăsând astfel teren mai larg pe seama foii ce ei voiau să o înființeze în Sibiiu, și pe care de atunci au și înființat-o, în revista „*Țara Noastră*“, din care acum vreau să facă foaie de zi. „*Telegraful*“ le stă însă în cale, deci „*Telegraful*“ trebuie discreditat și nimicuit!

Pe lângă aceste motive de supărare, am mai putea pune și înființarea băncii celei noi în Sibiiu, care încă supără mult pe unii din apropierea O. Goga, cu toate, că lucru mai frumos și mai salutar nu ne putem închipui, decât o bancă românească, care aproape jumătate din venitele sale anuale le jertfește pe altariul culturii românești; un lucru deci, care pe dl O. Goga, pus în serviciul culturii românești, ar trebui să-l înveselească, nu să-l supere, și să-l facă să ne poarte ură și dușmănie.

Cunoscând cetitorii noștri motivele supărării dlui Goga, vor ști acum să judece singuri, dacă e motivată ori nu supărarea sa, și dacă sunt întemeiate atacurile și sunt meritate insultele pe cari ni-le adresează cu o îndrăzneală uimitoare.

Nu face bine dl Goga că se războește cu toată lumea, și încă în felul cum d-sa știe să se războiască: cu ciomagul; pentru că se poate întâmpla, ca cei „săraci cu duhul“, văzându-l pe d-sa, propagatorul culturii, cum lovește cu ciomagul în toate părțile, să pună mâna și ei pe ciomege, și atunci se va vede, care pe care? Pentru că sunt: „proști, dar mulți, Măria Ta“, și după zicătoarea croită în limba lui Madách: „*Sok lud d . . . . t gyüz*“. Coboarăse deci dl Goga din sferile prea înalte, — de unde tună și fulgeră — ceva mai în jos, spre lumea cea adevărată, și studieze-o mai bine, pentru ca să cunoască realitatea, și atunci și judecata sa asupra ei va fi mai bună și mai dreaptă. Firește în chestii în care îi compete dreptul ee a face pe judecătorul. Pentru că nu în toate îi compete. Precum orbul de es, nu poate se judece vederea, ori surdul auzul, astfel nu poate să fie judecător asupra faptelor oamenilor încărungiți în muncă, — fie că faptele lor sunt corecte, ori greșite — *acela, care e acuzat de opinia publică întreagă, că nu muncește și nu-și face datorința, căci acestuia îi lipsește necesara greutate morală de a putea trage pe alții la dare de seamă.*

Așa caracterizează un organ serios, organul metropolitului pe acela carele își aroagă dreptul de a critica pe bărbații, cari cu inimă curată, lucrează pentru binele poporului. Dl Goga e poet. Ca poet ar fi bine să rămână la poezie, unde-l admirăm și să ne dovedească, că e capabil de muncă culturală la *Asociațiune* despre ce încă nu ni-a dat nici o dovadă.

Ge caută Saul între profeți?

După ce la porunca lui Iehova, pro-rocul Samuel a uns de rege pe Saul, acesta căutând asinii părintelui său, a ajuns din întâmplare între profeți, și spre mirarea poporului prezent, a în-

ceput și dânsul a profeți, deși fiecare știă, că mai înainte nu avuse darul profeției. Nu putea norodul să-și explice, ce caută cineva într'o societate așa aleasă, precum erau pe timpul acela profeții, când nu dispune de calitățile, cari să-l facă demn să se învârtă într'o societate aleasă.

Cam această nedumerire ne-a cuprins pe toți, cari am asistat la liturgia, ce s'a celebrat cu ocaziunea alegerii de episcop, săvârșită Duminica trecută.

A celebrat la această liturgie capul diecezei Aradului, Preasântitul episcop Ioan Pap, însoțit de suita sa, din care au făcut parte doi distinși protopopi și referentul școlar, precum și de alte persoane de vază din dieceza noastră. Și în această armonică acompaniare, s'a impus ca o notă discordantă și asesorul bisericesc și protosincelul Dr. Traian *Badescu*, carele după drept și dreptate, nu aveă loc într'o societate așa.

Această disarmonică împrejurare a fost bătătoare la ochi și a produs o legitimă indignare, că un om excepționat din punct de vedere *moral*, din partea celui mai înalt superior for, se mai vârtă a lua parte ca slujitor la altarul Domnului atunci, când un episcop pontifică la celebrarea liturgiei. De sine se înțelege ca disarmonia aceasta nu s'a observat atunci când excepționatul călugăr slujă alături cu comiletonul său Dr. Petru *Barbu*, dar a lua parte ca slujitor atunci când astfel de persoane celebrează, cum sunt persoanele mai sus amintite întru adevăr îi vine omului involuntar a-și pune întrebarea *ce caută Saul între profeți?*

Tare ne mirăm, că Preasântitul episcop al Aradului a conces ca la liturgie să celebreze și susnumitul protosingel, pentru că produce impresie rea asupra credincioșilor, astfel de nepotriviri. Admitem că poziția Preasântitiei Sale a fost foarte dificilă, ca să excepționze pe un protosingel într'o biserică, unde și dânsul eră așazicând oaspe, iar dela acel călugăr nu va putea aștepta, ca să aibă atâta pudoare ca să nu se impună cu sila și să se amestece într'o societate, unde dânsul nu are loc.

N'am putut a trece împrejurarea aceasta cu vedereă cu acel scop ce să atragem atențiunea celor competenți ca pe credincioșii bisericeii noastre să nu-i expună la astfel de priveriști.

In fața unui război.

— Ne declară Sârbia război? —

Acum se vede, că planul s'a făcut mai demult.

Imprejurările politice erau foarte nesănătoase în Balcani. Știm, că în Macedonia an de an de mai multe-ori se aprindea focul răscoalei. Bulgaria de mult doriă să fie regat.

Indată-ce s'a pornit în împărăția Sultanului viața nouă politică, se putea prezice, că schimbarea aceasta repede la Turci va provoca și schimbări în hotarele imperiului.

Și iată s'au și întâmplat: *Bulgaria zilele trecute s'a declarat regat independent* schimbând prin aceasta în legală starea faptică. Abia se desmetici ocârmuirea turcească din noua surpriză și monarhia noastră declară de anectate, de ale noastre *Bosnia și Herțegovina*, pentru cari, de când le-am ocupat, s'a jertfit atâta sânge și sumedenie de bani. Trupele austro-ungare au fost apoi imediat retrase din sangiacul turcesc ocupat.

Drept aceea se așteptă, ca Turcia să declare război Bulgariei și monarhiei noastre. Telegrama din Constantinopol ne spun, că acolo ținuta oamenilor e foarte războinică. De altă parte se crede, că Turcia nu se va incumeta să declare rezel ambelor state și aceasta cu atât mai mult, cu cât întreagă Turcia e acum în grabnică prefacere.

Știrile mai nouă ne spun, că pentru Bosnia și Herțegovina, Serbia ar fi dispusă să declare încă război monarhiei noastre. În Bălgrad se anunță în cete voluntari pentru războiul, ce-i zic ei, sfânt. Regele Petru ține încontinuu sfături cu ministrii săi.

Se zice, că Anglia, Franța încă ar ține partea Serbiei.

Trupele austro-ungare au ocupat podurile mari, ce duc spre Serbia și mai multe corpuri de armată au fost mobilizate.

G L O S E.

Ferește-mă Doamne de prietini! Va zice alesul episcop. Se svonește adecă, că prietenii iar sta în cale.

* * *

Ca și un far arătător luminează turnul dela casa orașului calea spre Caransebeș, a celor ce la liman tind în viață.

Oare de aceea va fi ajuns în timpul din urmă orașul nostru centrul preocupățiunilor generale?

* * *

Am auzit, că dl Barbu s'a supărat foarte, că o anumită foaie din București l-a numit numai eminent profesor.

NOUTĂȚI.

Unde va fi zidit gimnaziul? Multă lume eră foarte îngrijorată pentru zidirea gimnaziului din Caransebeș. Planul arhitectului ministerial de a ridica gimnaziul afară de oraș, produsese îngrijiri și nemulțumiri bine întemeiate. Doar atât primarul nostru dl Octavian *Bordan*, cât și Il. sa dl Const. *Burdia* au voit, ca edificiul gimnaziului să înfrumusețeze orașul ca atare.

Se adusesese propozițiile ministeriale însă înainte reprezentanței și pe jumătate se știă, că gimnaziul va fi afară.

Cetățenii orașului firește personal aduseră la cunoștința iubitului lor primar, că ei nu voesc ca gimnaziul să fie afară. Și conștientiosul primar făcu acum totul, pentru ca edificiul gimnaziului să fie în oraș.

Corpul profesoral în mai multe rânduri fu contra zidirii afară a gimnaziului.

Mai multe deputațiuni fură la Il. Sa dl C. *Burdia*, care explică deputaților, că *el personal nici* când n'a fost pentru zidirea gimnaziului și va face totul, ca gimnaziul să se zidească în oraș. Drept aceea, consilierul ministerial va mai veni încă odată la Caransebeș.

Suntem informați apoi, că zidirea gimnaziului se va începe nesmintit în primăvara anului 1909.

Monumentul Rudolf. În 12 Octomvrie n. se va inaugura monumentul ridicat în Budapesta, regretatului arhiduce și moștenitor de tron, Rudolf. La actul desvălirei va participa și M. Sa. De față vor fi și reprezentanții din întreaga țară. La desvălire vor fi de față dela noi Il. Sa dl deputat C. *Burdia* și primarul Oct. *Bordan*, fiind încredințați ambii cu reprezentanța comitatului nostru

In comitatul Timiș s'a numit nou inspector regesc în persoana lui dr. Iuliu *Vértesy*, fost până acum în Torontal. Iar *Stefan Molnar*, subinspector în Timișoara a fost numit inspector în Vârșeș.

Asfaltarea străzii Timișorii și calei principale din cauza vremii târzii, s'a amânat până la primăvara viitoare.

Se rup bobocii. Frunțașă familie a primului senator Bastius a fost greu încercată de soarte. Fetița drăguță Gizike, s'a stins Sâmbătă la 3 Oct. în vârstă de 6 ani. A fost înmormântată cu multă pompă și între regretele tuturor.

Ioan Ciocan, profesor de limba și literatura română la universitatea din Budapesta, va fi trecut încurând la pensie.

Cunaidații la catedră sunt: dr. G. *Alexici*, dr. I. *Siegescu* și dr. I. *Popovici*.

Instalarea patriarhului sârbesc Bogdanovici, s'a făcut Joia trecută cu mare pompă.

Partidul socialist ține Duminică, în 11 Oct. adunare în sala mare a otelului Lichneckert. La adunare partidul a chemat și pe deputatul cercului dl C. *Burdia*.

Adunări și sărbători școlare în Caransebeș. Reuniunea învățătorilor români dela școalele confesionale din dieceza Caransebeșului își ține Duminecă și Luni 5/18 și 6/19 Oct. 1908, adunarea generală în Caransebeș. La această adunare generală se va serba memoria fericitului episcop *Ioan Popasu*.

Demonstrații socialiste. În sările trecute, fiecare aputut auzi larmă afară. Erau voci de ceartă. Socialiștii adecă ar fi voit să demonstreze pentru votul universal.

Bunul țintaș. Fiul economului Iuon Sintescu din comuna Chesinț, care acum a scăpat din cătănie, s'a lăudat înaintea tatălui său, că ce pușcaș bun a fost el la cătănie. Tatăl, care oarecând încă a fost ostaș, nu prea lăsă după fiul său și încotinu se lăudă, că el și acum împușcă mai bine ca ori-și-care. După vorbe multe au adus pușca, ca astfel să decidă, care împușcă mai bine. Pentru primadată tatăl a luat ținta, dar glonțul a pierdut țelul și a străbătut inima fiului, care deloc a rămas mort. Tatăl desperat de suferință a fost deținut.

Omor de frate. În comuna Mărcoveț, lângă Arad, s'a întâmplat un omor înfiorător. Ioan Ciclovan deja de mai multă vreme trăia în căsătorie nelegiuită cu sora fratelui său mașter Iosif Bogșan. Nefericita soție ne-mai putând suferi brutalitățile lui Ciclovan, l'a părăsit și s'a reîntors acasă la părinți. Ciclovan însă a început a amenința familia întreagă, că dacă nu i-se reîntoarce soția acasă, vor plăti cu moarte această obrăznicie. Ieri apoi a și isprăvit fărădelegea. Aname, ieșind la câmp, s'a întâlnit cu fratele său Iosif Bogșan, pe care cu o lovitură de secure l'a omorât pe loc, iar cadavrul lui l'a ascuns sub o clae de fân. Umblând pe acolo tatăl nefericitului, s'a împiedecat de trupul rece al feciorului său, și observând crima îngrozitoare — eră să-și piardă mințile. Înaintea gendarmeriei apoi ucigașul deținut și-a mărturisit întreagă fărădelegea.

Deputați săraci. Deputații francezi își ridicară onorarul anual dela 12.000 franci la 15.000 și îngrijirea aceasta de sine a stârnit în întreaga țară nu 'ntr'atâta ciudă, cât mai multă ilaritate. Deputaților de sine se înțelege le cade rău aceasta, căci dupăcum zic ei, ridicarea salariului a fost cu mult mai tare de lipsă decât cerșitorului o bucată de pâine. Și ca să documenteze aceasta, unul dintre ei comunică într'un ziar francez un conspect. După acest conspect, dacă cineva vrea să trăiască cinstit în Paris, numai pentru locuință trebuie să plătiască 100 franci la lună. Epistolizările și depeșele costează 5 fr. la zi, 1800 fr. la an. Trăsura mistue minimal 1000 fr. la an. Pentru vipt trebuie să plătiască 7 fr. la zi, 2555 fr. la an. 1000 fr. pentru scopuri filantropice, pentru călătorii tot atâta. Alegerea costă 5000 franci, suma aceasta trebuie amortizată! Poate deci să trăiască un deputat din 12.000 franci?

Genialități grase și pierite. Frideric cel mare nu suferă între soldații săi pe cei grași. Atâta mai concedeă, ca într'un regiment să fie „un“ gras, dar mai mulți nici la un caz. Lord Byron susține, că omul atunci moare, când deja s'a îngrășat. Oare așa să fie? Să amintim pe Napoleon, care abia dormea patru ore la zi, și totuș se îngrășă, mereu se îngrășă. Sau pe regele Ierome, ori Napoleon III. Bismarck lucră foarte mult, dar aceasta nu-l împiedecă să nu se îngrășe. Luther încă eră destul de gras, pânăcând Calvin se numără între genialitățile pierite. În secolul 18 sprintenul Fox eră cel mai gras în casa de jos angleză, pânăcând contrarul său domolul Pitt eră cel mai pierit om al etății sale. Coastele subțiri ale lui Dante erau aproape proverbiale. Asemenea eră și Voltaire, pânăcând Bach și Händel abia se puteau mișcă de untura numită burtă.

Foc îngrozitor în Paris. Nu de mult în Paris pe Rue de Louvre — s'a întâmplat — explozie uriașă, care a avut de urmare o nenorocire îngrozitoare. Explozia s'a întâmplat în centrala de telefon și a fost atât de puternică, încât palatul întreg s'a prefăcut în ruine. În urma explozării palatul s'a aprins în mai multe locuri și a ars timp de trei zile neîntrerupt, pentrucă pompierii nici nu

s'au putut apropia de foc repețindu-se explozările neîntrerupt. Mai multe persoane, cari au sărit de pe etaje, și-au aflat moartea la fața locului, peste 50 de persoane au primit răni periculoase. Paguba e foarte mare, să apropie de o jumătate de milion coroane.

Sfaturi economice.

(Urmare).

Nutrețul verde însă nu numai astfel să poate ținea pentru iarnă, ci să poate păstra și în groapă. În scopul acesta săpăm o groapă lată, de pildă de 3 metri, lungă și afundă după împrejurări, și aici aruncăm tot nutrețul ce voim să-l păstrăm pentru iarnă. În fundul gropii călcăm bine nutrețul, aruncând mereu materii în groapă, până ce au ajuns la nălțimea, la care să poate trece cu carul peste ele. Ca să se așeze bine materiile în groapă, trecem cu carul peste ele, apoi iarăș aruncăm materii până la nălțimea de doi metri. După ce nutrețul s'a înfierbântat bine, încât să nu putem ținea mâna în el, aruncăm pământ pe jireadă și astrucăm bine groapa.

Dacă, de pildă, s'a întârziat cu adunarea de frunze, să pot aduna și ramurile acestea însă nu-i iertat să fie mai groase de $\frac{1}{2}$ cm., din care pricină nici nu e bine să se taie ramuri mai groase. Ce privește valoarea nutrețului de ramuri, putem zice, că este deopotrivă cu cea a paielor de primăvara.

În ținuturi, unde sunt vii, să pot întrebuința în scopul acesta și vițele de vie, pe cari după trebuință le taiem dela butuc, ca să avem mereu vițe proaspete. Ce atinge valoarea hrănitore a acestor vițe, ea este cu mult mai mare ca a paielor, de cea vițele de vie să întrebuințează în Franța de meazăzi și în Italia foarte des la iernarea vitelor, de sine înțeles însă, că nu ca singur nutreț. Câtă vreme avem la îndemână frunze verzi de vie, folosim și pe acestea în acest scop.

2. Nutreț foarte bun dau și frunzele de napi, și anume atât frunzele de napi pentru vite și cei de zahăr, cât și de morcovi, și de alte verdețuri. Frunzele acestea sunt vrednice să fie adunate și păstrate cu îngrijire, căci în privința valorii hrănitore ele întrec cele mai multe nutrețuri și sunt la tot cazul mai nutritoare decât și cialamada.

Frunzele de napi să pregătesc astfel pentru iarnă, că facem o groapă lată și adâncă de 2 metri, lungimea atârnă dela împrejurări; pe fundul gropii așternem pleavă rea or frunze de arbori, apoi așezăm frunzele de napi în formă de strat, iar straturile le apăsăm, le îndesăm bine, mai ales la cele patru colțuri ale gropii și la margini. Așa purcedem strat de strat, până ce grămada să ridică deasupra pământului, la o înălțime de $1\frac{1}{2}$ —2 metri. La sfârșit rotunzim partea de deasupra în formă de streșină și după ce am pus puțină pleavă pe ea, aruncăm pământ deasupra, așa că pătura de pământ să fie $\frac{1}{2}$ de metru de gropă. Mai târziu, când din pricina așezării grămezii pe streșină să arată crepături, ne îngrijim să le astrucăm. Dacă iarna voim să dăm vitelor nutreț de acesta, n'avem decât să luăm jos pământul dela un capăt al gropii, scoțind prin deschizătura aceasta cvantitatea de nutreț, de care avem nevoie.

3. *Lozele de cartofi* de asemenea dau un bun nutreț pentru vite. Acestea însă nu sunt

bune verzi, ci trebuie uscate ca fânul, or purcedem și cu acestea conform obiceiului dela Zsombolya or că le îngropăm în pământ ca pe frunzele de napi, or chiar și la un loc cu acestea.

4. De asemenea pot sluji cu nutreț îndestulitor și măcăcinele, cari cresc la margini de drum și șanțuri, și pe locuri pârlogite. În stare verde vitele nu le mănâncă, îngropate însă în pământ, ele alcătuiesc un nutreț gustos pentru vite. Măcăcine cu sămânțe însă să nu dăm vitelor, de oarece sămânța ajunge cu balega de vită pe locurile de arătură, unde să desvolta și năpădește sămânăturile.

De asemenea nutreț pentru vite este și pipirigul, dar numai dacă îl îngropăm în pământ. Uscat în formă de fân îl mănâncă cel mult caii, dar vitele cornute ba.

5. La noi cotoarele (cocian) de cucuruz de rugală să întrebuințează ca material de foc, în alte țări însă ele să folosesc ca nutreț pentru vite, și ca atare prețuesc atâta cât nutrețul de paie mijlociu. Mai bine este dacă cotoarele să macină și astfel să dau dau vitelor. Dacă însă cineva nu are atare mașină, poate face și așa, că taie cotoarele în bucăți și le moaie în apă rece, or le opărește cu apă fierbinte și le mestecă cu șiscă și astfel le dă vitelor.

6. Pe locuri părăsite să găsește mult troșcoțel, de oarece la arat nime nu-i adună rădăcinile. Anul acesta stârpirea acestei plante din locurile noastre de arătură are un folos îndoit pentru noi, și anume: pe de o parte, nimicind planta aceasta din arături, mărim rodnicia solului, pe de altă parte câștigăm un nutreț foarte bun pentru vite. Economii noștri, dacă și adună rădăcinile de troșcoțel de pe arătură, le ard, în loc să le întrebuințeze ca nutreț.

7. *Castanile sălbatice* de asemenea sunt un nutreț foarte bun pentru vite. Proaspete castanile sălbatice sunt de două ori mai bune ca și cartofii, iar uscate ele întrec orce alt nutreț.

De cea e bine să se adune, pe unde să găsească și de acestea, căci ca nutreț în timp de iarnă au o valoare netăgăduită. Castanile sălbatice să păstrează pe iarnă or așa că le îngropăm în pământ ca și cartofii, or le uscăm în podul casei ca și nucile. În cazul din urmă, când voim să le dăm vitelor, le spargem, or le macinăm mai întâi; iar dacă voim, ca vitele să le mănânce mai cu poftă, ținem castanile zdrobite în apă rece timp de 24 de ceasuri, până pierd din gustul lor amar. În cazul acesta atât caii, cât și vitele cornute le mănâncă mai bucurosi.

(Va urma).

In comuna Buzeu

(ROMÂNIA)

se află spre vânzare 573□ metrii, loc din parcela la Nr. 5. Bulevardul Vii-
torului.

Informațiuni mai aproape de administrația acestui ziar.

Comunitatea de avere a fostului regiment confiniar romano-banatic Nr. 13.

Nr. 3082/1908.

Publicațiune.

Din partea Comunității de avere a fostului regiment confiniar romano-banatic Nr. 13. se vor distribui pentru anul școlar 1908/1909 la elevi ai școalelor medii, anume: gimnazii, școale reale, comerciale, școale militare și în deosebi acelor, care frecventează academia de silvicultură, alte academii sau universități, ajutoare în bani, ceea-ce pe această cale se aduce la cunoștința tuturor interesaților.

Ajutoarele se vor conferi numai la acei fii ai împăduriților, care fiind diligenți, dovedesc progres bun în studii și au purtare bună.

Cei-ce doresc să obțină vr'unul din aceste ajutoare sunt provocați, a-și subșterne petițiile lor, timbrate în toată regula, Comitetului comunității de avere până la 25 Octomvrie 1908 st. n.

Rugările petenților au să fie instruate cu următoarele documente :

1. Atestat școlar din anul școl. 1907/1908 în original sau în copie legalizată, din care se va vedea progresul fiecăruia.

2. Certificat despre frecventarea școlii în anul școlar curent.

3. Atestat despre averea mișcătoare și nemișcătoare a familiei și despre numărul membrilor aceleiași după formularul alăturat la acest concurs sub 1 /.

Se observează în fine, că petițiile elevilor școalelor medii numai în cazul acela vor fi luate în considerațiune, dacă se dovedește că petenții au absolvat cel puțin 4 clase.

Petițiile intrate după terminul fixat mai sus, asemenea și petițiile acelor școlari, care nu vor fi instruate cu documentele specificate mai sus, sau petițiile acelor, care frecventează alte institute și nu cele specificate în acest concurs, nu se vor lua în considerațiune.

Din ședința Comitetului ținută în Caransebeș la 30 Septemvrie 1908.

Constantin Burdia,
Cons. aulic — președinte.

TIPOGRAFIA

LUI

Josif Jacobovits,

:: CARANSEBEȘ, edificiul LICHTNECKERT ::
aranjată după stilul cel mai nou, primește spre efectuare totfelul de
tipărituri bătătoare în arta tipografică precum :

Bilete de vizită, plicuri, anunțuri de fidanțare și căsătorie, invitări pentru petreceri și baluri, anunțuri funebreale, Opuri și Broșuri, Reviste, Registre, Tabele pentru oficiile notariale, comunale și cercuale, tipărituri pentru cancelariile advocaționale, precum și a tuturor institutelor de

credit și păstrare, Prețuri curente, Cataloguri, Placate, și foi volante. Tipărituri în mai multe colori. Mare asortiment în hârtie pentru cancelarii, cartoane pentru bilete de vizită, fidanțare și căsătorie, cassette foarte elegante cu hârtie de scris în diferite colori. :: :: ::

Comandele se efectuează repede și cu acuratețe.

: Prețuri foarte eficiente și moderate. :

R. GRAU, CARANSEBEȘ

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

Cel mai mare magazin de ghete pentru dame, domni și copii.

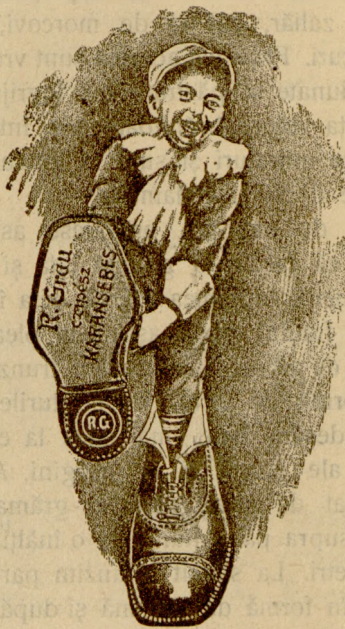
Singurul vânzător a renumitelor fabricate:

Cobrak și Danubia

precum și a ghetelor curat americane.

Face ghete fine și moderne după măsură.

≡ Reparează prompt și eficient. ≡

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct și mașini agronomice.

Multe referințe de primul rang.

Indrumări și prospecte dă

SINGER F. și R.

antreprisă de inginerie și electrotehnică

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

TELEFON 63-01.

Mersul Trenurilor

Din Caransebeș la Lugoș pleacă :

Trenul Expr.-Orient : în fiecare Miercuri și
Duminică la 6 oare 2 min. p. m.
Trenul accelerat : la 5 oare 28 min. dim. și
11 oare 21 min. a. m.
Trenul personal : la 3 oare 55 m. dim., 9 oare 42
min. a. m. și 4 oare 59 m. p. m.

Din Lugoș la Caransebeș sosește :

Trenul Expr.-Orient : în fiecare Joia și Du-
minica la 6 oare 33 m. dim.
Trenul accelerat : la 4 oare 53 min. p. m.
și 10 oare 33 minute seara.
Trenul de persoane : la 8 oare 48 min. dim.
la 10 oare 42 m. a. m., la 5 oare
57 m. p. m. și la 9 oare 56 m.
seara.

Din Caransebeș la Orsova pleacă :

Trenul Expr.-Orient : în fiecare Joia și Du-
minica la 6 oare 33 m. dim.
Trenul accelerat : la 4 oare 53 m. p. m. și
la 10 oare 29 m. seara.
Trenul de persoane la 10 oare 42 m. a. m.
și 5 oare 57 m. p. m.

Din Orsova la Caransebeș sosește :

Trenul Expr.-Orient : în fiecare Miercuri și
Duminica la 6 oare 2 m. p. m.
Trenul accelerat : la 5 oare 28 m. dim. și
la 11 oare 21 m. a. m.
Trenul de persoane : la 9 oare 42 m. a. m.
și la 4 oare 59 m. p. m.

„MEHADIA“

Casă de păstrare pe acții în Mehădia.

Acoardă împrumuturi ipotecare replăti-
bile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale ;
împrumuturi cambiale cu acoperire hipote-
cară, escontează cambii cu 3, eventual cu
2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni,
acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe ama-
nete și pe efecte. Primește

depuneri spre fructificare

pentru cari solvește 6% interese. Interesele
neridicate se adaugă în 6 luni, anume la
1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la ca-
pital și se fructifică mai departe. Darea
pentru interesele de depuneri o solvește
institutul. Depuneri se pot face și prin poștă,
având a se indica adresa exactă a de-
ponentului. Rezolvarea urmează cu întoar-
cerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot
face prin poștă.

Direcțiunea.

APĂ MINERALĂ PHŌNIX

DIN BUZIÁS

Succes extraordinar la
Suferințe de rărunchi și beșică
NATURAL, PLĂCUTĂ ACRICIUNE (LIPSITĂ DE FIER).
Apă de masă extraordinar de recreatoare.
Vindecă, recorește. **Recomandată de medici.**
Ca apă de cură are efect escelent la morhuri de rărunchi și beșică, catar cronic de ră-
runchi, formațiuni de piatră, precum și morhuri catarale de secrețiune.
Prospecte trimite la cerere administrația izvoarelor :
Direcțiunea băilor MUSCHONG în Buziásfürdő.

BAZARUL „LA COROANA“

Kohn & Zweig

CARANSEBEȘ

Recomandă prăvălia lor bine
asortată în mode, manufacturi
și mărfuri curente.

Noutăți de sezon se pot cumpăra totdeauna.

BAZARUL „LA COROANA“

TOMA FINZ

Măestru lemnar, întreprinzător de zidiri și negustor de lemne în Caransebeș.

Recomand M. On. Public din Caransebeș și jur bine asortatul meu

Deposit de lemne de clădit

de brad, de molin, de gorun și de teiu, de blane de latezi, de trepte, de scânduri
de molin ghiluite și ghinuite (gefalzt) pentru padimente, toate deplin uscate, mai
departe **Cement de Portland**, carton asfaltat pentru acoperiș, pături de izolare,
penru a depărta umezeala pereților, cătrană (boază) și carbolineu cu

PRETURILE MAI MODERATE

Comandele se efeptuesc prompt și în modul cel mai conștiințios și se espediează
în toate stațiunile căilor ferate.

Intreprind clădiri noi : Case de locuit, clădiri de școală, de biserici și de
poduri, fac padimente de terrase în biserici și primesc tot felul de renovări la
edificii vechi, fac acoperișuri de carton asfaltat în calitate excelentă și pe acoperi-
șuri vechi de șindilă, acoperișuri bine probate.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai
:: moderate la administrația foii noastre. ::

